

Open to the public

Built on environment-friendly and energy saving concepts, Plan Associates brings transparency and multidimensional concerns to the new Thai PBS office.

Text Jaksin Noyraiphoom
Photos Spaceshift Studio

01 พื้นที่สีเขียวและสระน้ำบริเวณคอร์ทยาร์ดกลาง นอกจากจะให้ความร่มรื่นและชีวิตชีวาแล้ว ยังทำหน้าที่ยึดโยงอาคารทุกหลังให้อยู่ในภาพรวมเดียวกัน

ทุกวันนี้ที่สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน เป็นสิ่งที่ถูกให้ความสำคัญมากขึ้น สิ่งที่เป็นผลพวงตามมาคือ ความต้องการในการใช้ 'พื้นที่สาธารณะ' ที่มีมากขึ้น เพื่อใช้เป็นที่สำหรับเรียกร้องสิทธิต่างๆ รวมทั้งแสดงออกทางความคิดให้สังคมโดยรวมได้รับรู้ พื้นที่สาธารณะจึงถือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก สำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในยุคสมัยนี้ ซึ่งพื้นที่สาธารณะสำหรับแสดงออกทางสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น มิได้จำกัดเฉพาะแค่พื้นที่ในเชิงกายภาพเท่านั้น หากแต่ยังกินความรวมถึงพื้นที่ทางสื่อแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ วิทยุ และโทรทัศน์ ที่ควรจะต้องเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชนด้วยเช่นกัน

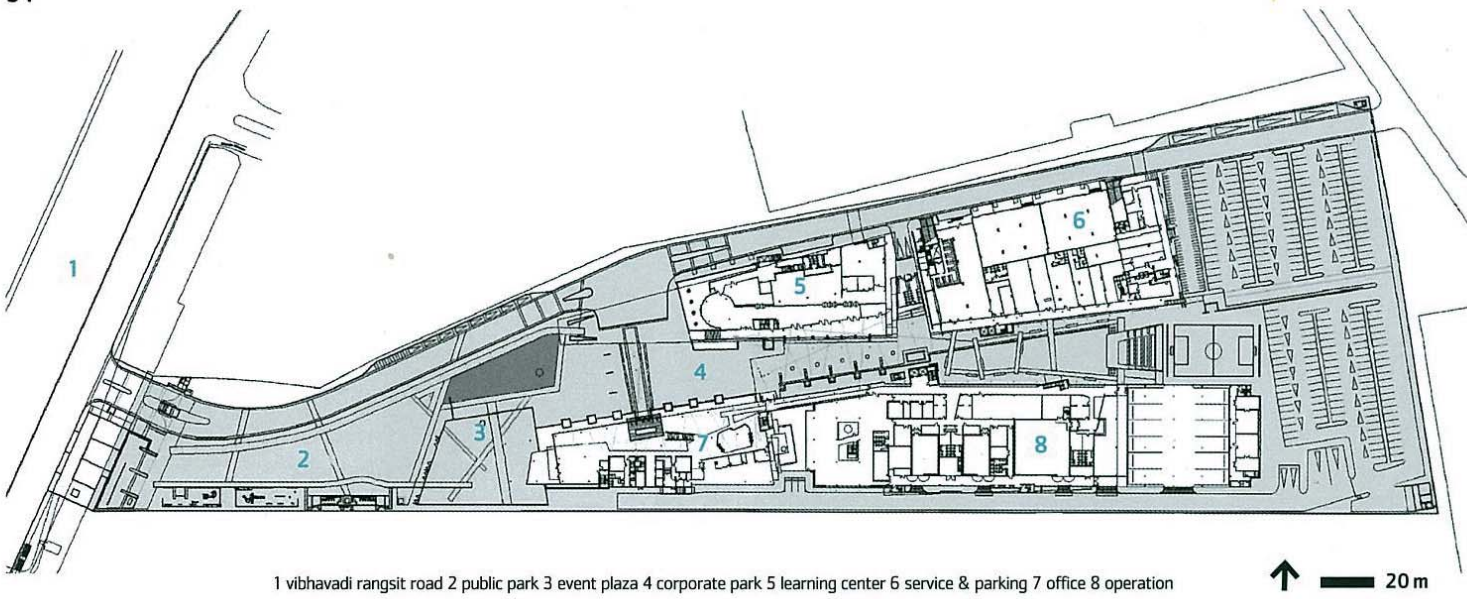
แต่สำหรับในประเทศไทยนั้น จากรูปการที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า สื่อแทบทุกแขนง โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงคนในวงกว้างได้ดีที่สุด กลับตกอยู่ภายใต้อำนาจรัฐและกลไกทางธุรกิจอย่างเบ็ดเสร็จ พื้นที่สื่อซึ่งควรจะเป็น 'สื่อสาธารณะ' สำหรับประชาชน ต้องตกอยู่ภายใต้การครอบงำจากกลุ่มผู้มีอำนาจ และกลุ่มธุรกิจที่มุ่งแต่แสวงหาประโยชน์เป็นหลัก ทำให้ประชาชนไม่มีทางเลือกในการบริโภคสื่อ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการก่อตั้งองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย หรือ ไทยพีบีเอส (Thai PBS) ขึ้น ด้วยมุ่งหวังที่จะให้เป็นสื่อทางเลือกที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐและกลไกตลาด เป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะในรูปแบบใหม่ ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในสังคมไทย

สถานีไทยพีบีเอส เริ่มออกอากาศครั้งแรกในปี พ.ศ. 2552 โดยในครั้งนั้นได้ใช้ตึกสูงเป็นทั้งสำนักงานใหญ่และสถานีออกอากาศ ซึ่งการมีสำนักงานที่เป็นตึกสูงทำให้เกิดข้อจำกัดในหลายด้าน ที่สำคัญที่สุดคือการขาดปฏิสัมพันธ์กับผู้คน ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ยาก ซึ่งขัดต่อหลักการพื้นฐานของสถานีแห่งนี้ที่ต้องการเป็นสื่อสาธารณะสำหรับประชาชน ด้วยเหตุนี้ ทางสถานีจึงได้ริเริ่มนโยบายที่จะสร้างสำนักงานใหญ่และสถานีออกอากาศแห่งใหม่ จนกระทั่งได้ที่ดินแปลงใหญ่บริเวณถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ และได้จัดการประกวดเพื่อหาผู้ออกแบบขึ้น โดยมีบริษัท แพลน แอสโซซิเอทส์ จำกัด ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้สร้างที่ทำการสื่อสาธารณะแห่งนี้ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ในการออกแบบพื้นที่เพื่อสนับสนุนให้เกิดการผลิตสื่อคุณภาพ ผู้ออกแบบได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นสาธารณะมาเป็นลำดับแรก "เราเริ่มตีความจากพฤติกรรมขององค์กร คือที่นี่จะเป็นองค์กรที่สัมผัสกับประชาชนสูงมาก มีรายการต่างๆ ที่ลงไปหาชุมชนและในขณะเดียวกันก็มีประชาชนเข้ามาหา ดังนั้น เราจึงออกแบบให้สาธารณะเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด" บุญฤทธิ์ ขอดิลกรัตน์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท แพลน แอสโซซิเอทส์ จำกัด และหัวหน้าทีมสถาปนิก กล่าวอธิบายถึงแนวคิดเบื้องต้นในการออกแบบ

แนวคิดในการสร้างความเป็นสาธารณะปรากฏอย่างชัดเจนในการวางผังโครงการ ซึ่งผู้ออกแบบได้ทำการหลายรอบคำนึงแบบเดิมๆ ที่ว่า สถานีโทรทัศน์ต้องมีลักษณะปิดเพื่อการรักษาความปลอดภัย ทำให้ผังของสถานีโทรทัศน์บนที่ดินประมาณ 27 ไร่แห่งนี้ ผู้ออกแบบได้ทำการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนต่างๆ พื้นที่ส่วนหนึ่งซึ่งติดกับถนนวิภาวดีรังสิตได้ถูกจัดให้เป็นสวนสาธารณะสำหรับให้ผู้คนในละแวกนี้เข้ามาใช้งาน โดยออกแบบให้ไม่มีรั้วกั้น ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ภายในพื้นที่บริเวณนี้จะประกอบไปด้วยสวนสำหรับพักผ่อนและทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งสวนสุขภาพ ให้ประชาชนทั่วไปได้มาใช้ออกกำลังกาย โดยมีหน่วยราชการประจำท้องถิ่นเข้าร่วมดูแลสวนสาธารณะแห่งนี้

ถัดจากสวนสาธารณะด้านหน้า จะเข้ามาสู่พื้นที่ของกลุ่มอาคารที่วางตัวเรียงขนานตามแนวตะวันออก-ตก ซึ่งประกอบด้วยอาคารหลัก 4 อาคาร ได้แก่ อาคาร-อำนวยการ อาคารศูนย์การเรียนรู้ อาคารปฏิบัติการ และอาคารบริการ วางล้อมรอบสวนและลานตรงกลาง ตัวอาคารได้รับการวางให้กระจายตัวตามกลุ่มของกิจกรรม โดยคำนึงถึงลำดับของความสาธารณะที่มีมากน้อยต่างกัน 田

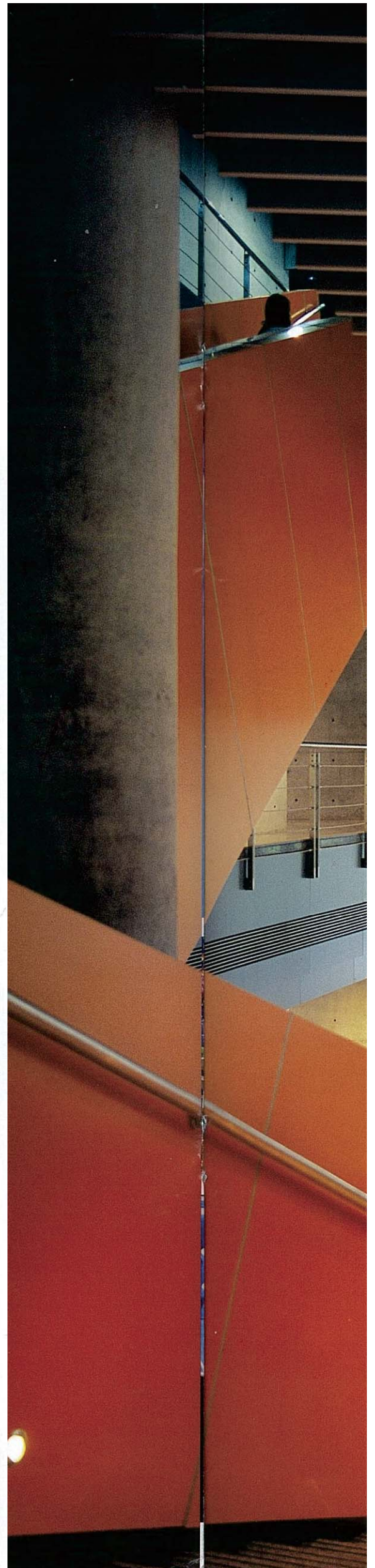
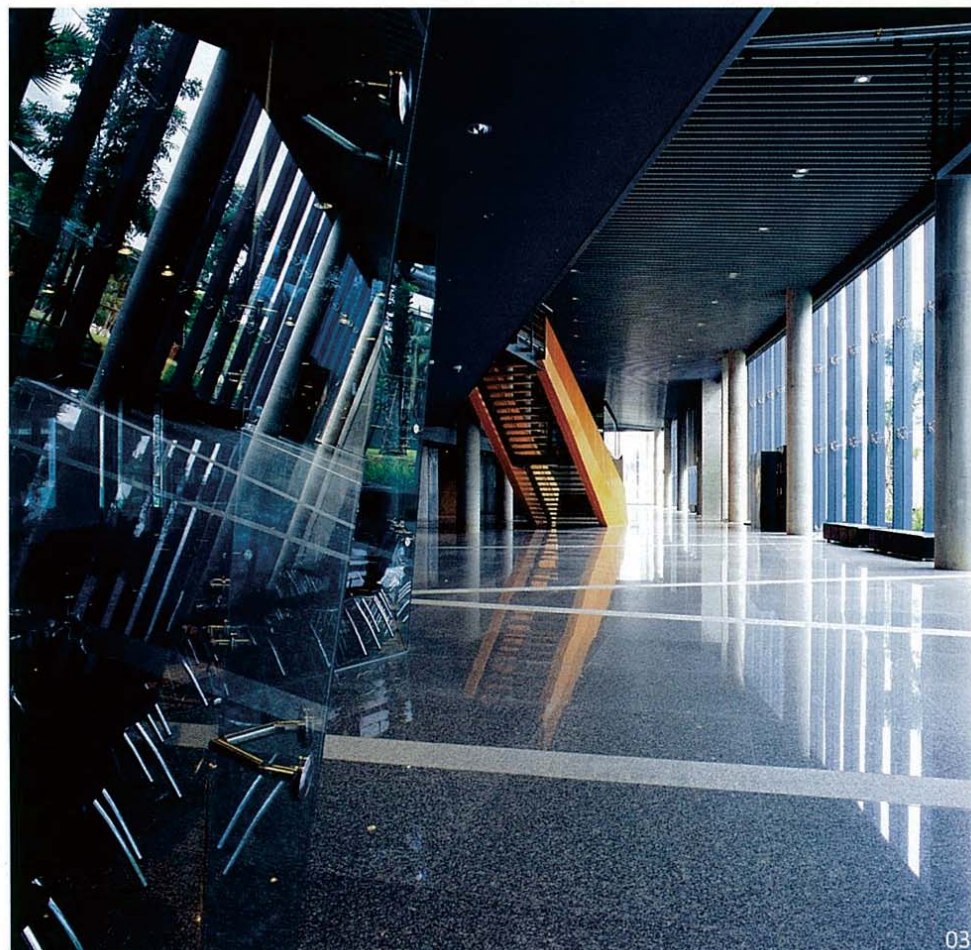

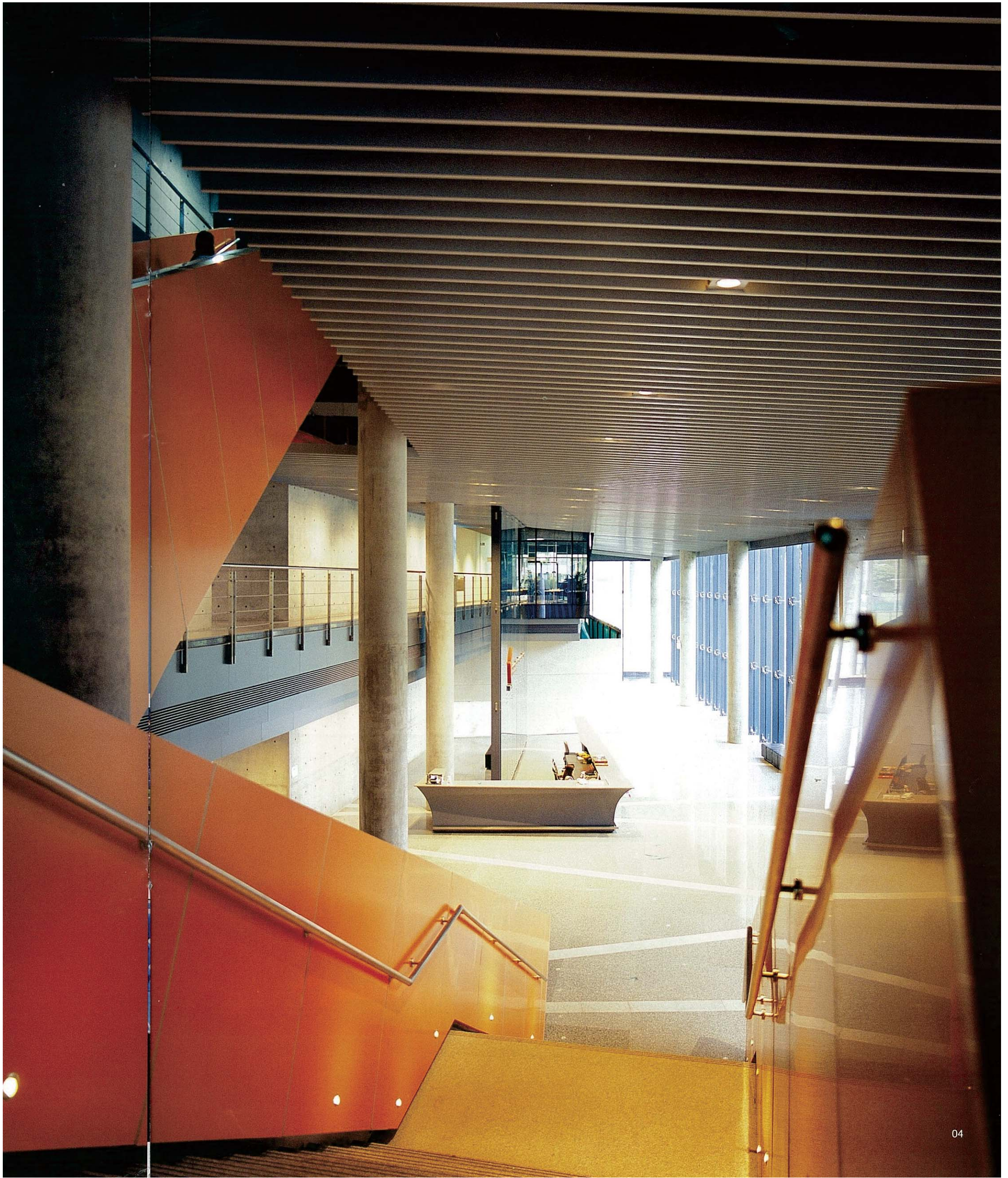
02 การใช้เส้นทแยงและมุมแหลมภายในสเปซของอาคาร สะท้อนถึงภาพลักษณ์ที่ทันสมัย ที่พุ่งทะยานไปข้างหน้า
03 การตกแต่งภายในที่เน้นความเรียบง่าย ประหยัด แต่ต้องสะท้อนถึงความทันสมัย และสามารถใช้งานได้
04 บันไดหลักขนาดใหญ่สีส้ม สะดุดตา ถูกพาดไว้บริเวณด้านหน้าของโถงต้อนรับ เพื่อเชิญชวนทุกคนที่เข้ามาเยือนอาคารแห่งนี้

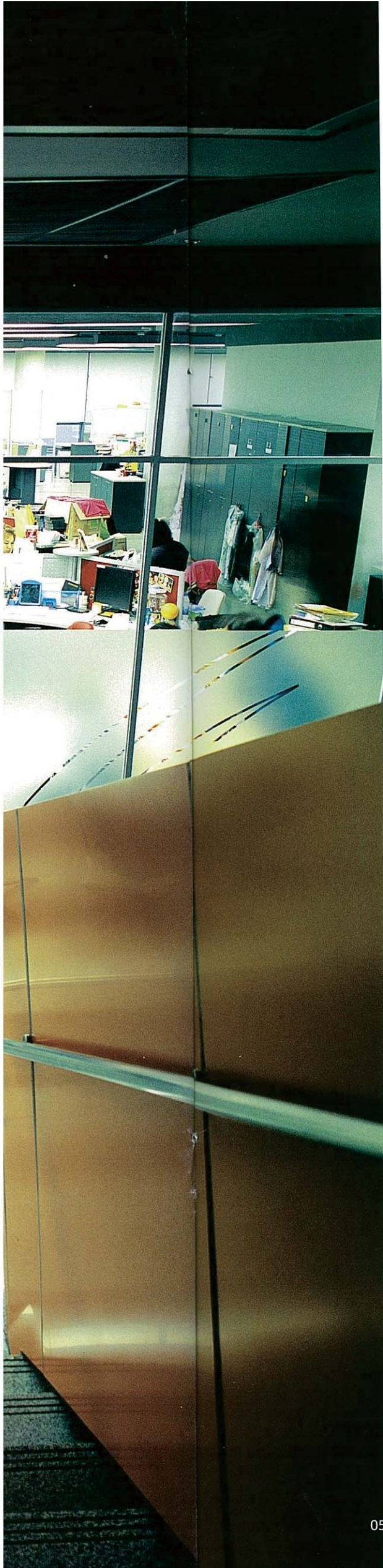
ในอาคารแต่ละประเภท อาคารอำนวยการซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงาน และอาคารศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งภายในประกอบด้วยพิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด และห้องประชุมเอกประสงค์ อาคารสองหลังนี้มีความเป็นสาธารณะค่อนข้างสูง เนื่องจากจะต้องใช้รองรับคนจากภายนอกที่เข้ามาติดต่อและเยี่ยมชม จึงได้รับการวางไว้บริเวณด้านหน้า ส่วนอาคารปฏิบัติการที่ประกอบด้วยสำนักข่าว ห้องถ่ายทอด สตูดิโอ ห้องควบคุมต่างๆ และอาคารบริการ และที่จอดรถ ซึ่งต้องการความเป็นส่วนตัวสูงจะถูกรวบรวมไว้ในส่วนที่อยู่ลึกเข้ามาทางด้านหลัง

พื้นที่ส่วนและลานตรงกลางนั้นมีประโยชน์ในแง่ของการใช้งาน เช่น ใช้เป็นพื้นที่สำหรับรองรับคนจำนวนมากที่จะเข้ามาภายใน ทั้งผู้ที่เดินเท้าเข้ามาโดยผ่านสวนสาธารณะด้านหน้า และผู้ที่มาโดยรถยนต์ โดยทุกคนจะต้องผ่านสวนแห่งนี้ก่อนที่จะกระจายไปยังอาคารแต่ละหลัง การเปิดพื้นที่โล่งตรงกลางยังช่วยให้อาคารแต่ละหลังได้รับแสงธรรมชาติได้อย่างทั่วถึง มีผลโดยตรงกับการช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้าแสงสว่าง นอกจากนี้พื้นที่สีเขียวยังมีประโยชน์ในแง่ของสุนทรียภาพ ช่วยสร้างความร่มรื่นและมีชีวิตชีวาให้กับทั้งโครงการ จนพื้นที่นี้ได้กลายเป็นหัวใจสำคัญที่จะยึดโยงอาคารทั้งหมดของโครงการให้อยู่ในภาพรวมเดียวกัน โดยอาคารทุกหลังจะสามารถสัมผัสสวนนี้ได้ทั้งหมด รูปทรงของอาคารเกิดจากการใช้เส้นแกนซึ่งอ้างอิงมาจากมุมมองและรูปร่างของที่ดิน ทำให้เกิดการตัดกันเป็นมุมทแยงต่างๆ แสดงถึงการพุ่งทะยานไปข้างหน้า ทางด้านรูปแบบทางสถาปัตยกรรม อาคารทุกหลังจะได้รับการออกแบบอยู่ในภาพรวมเดียวกัน เพื่อให้อาคารที่วางแยกจากกัน มีความเป็นกลุ่มเป็นก้อนกันมากขึ้น ซึ่งบุญฤทธิ์ ได้ให้ข้อมูลว่า “เราคิดว่าที่นี่เป็นสถานี หรือ station หมายถึงที่ชุมนุมหรือที่ชุมทาง เพราะฉะนั้น ที่นี่เราจึงถือว่าเป็นชุมทางของสื่อ เราจึงคิดว่ารูปลักษณ์มันควรจะ เป็น station design คือเป็นอาคารขนาดใหญ่ มีโครงสร้างแบบโรงงาน แต่ว่ามิติของที่นี่ไม่ใช่โรงงานเพียงอย่างเดียว แต่เป็นโรงงานผลิตสื่อ”

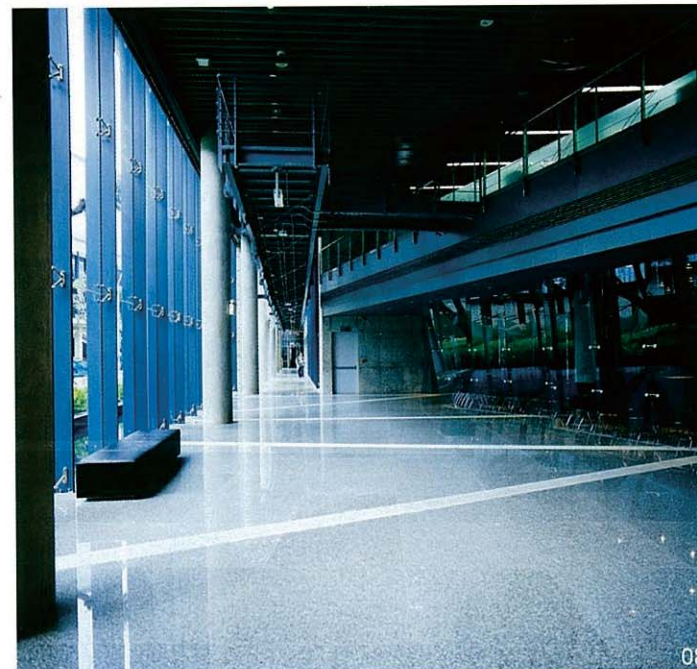
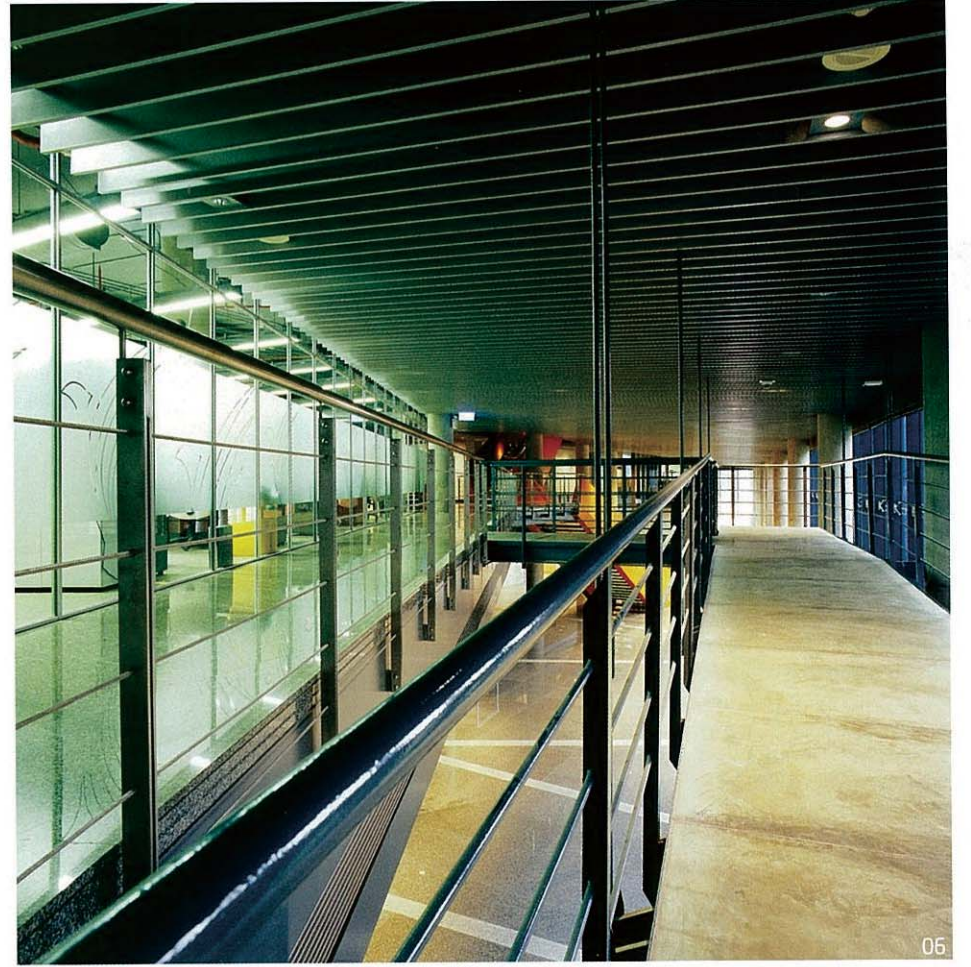

ด้วยภาพลักษณ์ของอาคารขนาดใหญ่ที่มีกลิ่นอายแบบโรงงานอุตสาหกรรม มีความทันสมัย และเป็นสากลวัสดุที่เลือกใช้ในอาคารทุกหลัง จึงเป็นวัสดุที่แสดงถึงจะในเนื้อแท้โดยตรงไปตรงมา ซึ่งประกอบด้วยกระจกอลูมิเนียม เหล็ก และคอนกรีตเปลือย เพื่อสะท้อนถึงแนวคิดที่ว่า อาคารแห่งนี้เป็นเสมือนโรงงานหนึ่งเป็นโรงงานสำหรับผลิตสื่อที่มีคุณภาพออกสู่สังคม

นอกจากภาพลักษณ์ที่แสดงถึงความสง่างามแบบสากลแล้ว อีกมิติหนึ่งที่ผู้ออกแบบมิได้ละเลยคือ สถานที่แห่งนี้จะต้องไม่ห่างเหินกับประชาชน จึงนำมาสู่สถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเรียบง่าย ไม่หรูหราและโอ้อวดเกินพอดี ตัวอาคารไม่ข่มความรู้สึกของผู้ที่เข้ามา ทำให้ไม่มีความน่าเกรงกลัวแบบอาคารสถาบันในยุคเก่า รวมทั้งมีการสอดแทรกด้วยการจัดภูมิทัศน์ที่เป็นธรรมชาติ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเอง เชื่อเชิญให้คนทุกระดับสามารถเข้ามาใช้งานได้อย่างไม่รู้สึกตะขิดตะขวงใจ “เรามีพื้นที่หลายส่วนให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้ได้จริง ไม่ใช่มาแล้วต้องยืนประดักประเดิด หรือต้องไปนั่งหลบอยู่หลังอาคาร ที่นี่ถ้าคุณเข้ามาคุณก็สามารถนั่งพักผ่อนได้เลย” บุญฤทธิ์กล่าวเพิ่มเติม

สิ่งสำคัญที่ทางสถาปนิกพยายามเน้นย้ำโดยตลอดคือ ในการออกแบบนั้นไม่ได้ต้องการให้อาคารนี้เป็นเพียงอาคารสำหรับใช้งานแต่เพียงอย่างเดียว สิ่งที่ได้จึงเป็นมากกว่าเพียงแค่อาคารสำนักงานใหญ่ของสถานีโทรทัศน์อีกช่องหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็น ‘พื้นที่ทางสังคม’ แห่งใหม่ ซึ่งเป็นที่พึ่งของประชาชนในทุกระดับ และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงสืบไป ■

05 บรรยากาศภายในส่วนข่าว ที่เปรียบได้กับโรงงานสำหรับผลิตสื่อออกสู่สาธารณะ
06-08 บรรยากาศภายในที่ประกอบด้วยวัสดุจำพวกเหล็ก กระจก และปูนเปลือยสะท้อนภาพลักษณ์แบบ industrial look ได้อย่างชัดเจน

■ We are living in an era where the freedom of expression is of such significance that as a consequence it brings about the increasing demand for more 'public spaces'. People use public space when they wish to 'publicly' proclaim their rights and express their feelings to society, which is why public space is so important, particularly in a modern day democracy. Public space does not confine itself only to a geographic location but also, by definition, to the expansive realm of the mass media where newspapers, websites, radio and television function as the people's arena.

We have witnessed government control over the nation's mass media, television in particular, mainly because it is the most accessible and popular medium. But the 'public media' which is supposed to serve the people is overshadowed by powerful people and profit driven investors, while the public are left with little choice when it comes to media consumption. The objective of the Thai Public Broadcasting Service (Thai PBS) is to establish itself as an alternative media organization free from state power and market mechanisms, proposing itself as a new form of public space, something that has never before existed in Thailand.

Thai PBS first began operations in 2009 and its first headquarters and broadcasting station were located in the same building. However, having a high-rise office building had several limitations, in particular, the most important issue was the lack of interaction with the public, because the architecture had obstructed the station's access to the public, which contradicted the founding principle of the organization to serve the people directly. The station then initiated a policy to build a new headquarter in Lak Si district on Vibhavadi Rangsit Road with Plan Associates Company Limited as the creative minds in charge of the design.

To design a space that complements the quality of media production the architects placed an emphasis on the creation of a public space as their first priority. "We started by interpreting the behavior of the organization. Thai PBS is very interactive with the public. As we've seen from their programs that interact with communities, and at the same time they are approached by the public as well. This explains why the design is very public oriented. We want to enhance the interactions that take place between this media institution and the

09 ทางเข้าหลักของส่วน
สำนักงาน ที่เวลาเช้า-ออกจะ
ต้องเดินผ่านสวนบริเวณ
คอร์ทยาร์ด
10 พื้นที่ภายในอาคารที่เป็น
โถง ได้รับการออกแบบให้
กว้าง เพื่อใช้สำหรับรองรับ
ประชาชนผู้ที่จะเข้ามาติดต่อ
ได้ในทุกโอกาส

public." says Boonyarit Khodilokrat, managing director and principal architect of Plan Associates Company Limited.

The architects break with the traditional norm of most television stations which are often designed to be enclosed areas for security reasons, and divided the 27 rai space into different zones. The area at the front, adjacent to Vibhavadi Rangsit Road is a park which is open for public use. It has no fence, allowing anyone to access the park for recreation. The local authorities are responsible for the security and maintenance.

Next to the park are a cluster of buildings situated along the east-west alignment. The cluster consists of an administrative building, a learning centre, an operations building and a service building. All four buildings embrace the park and a courtyard centered within the cluster. The learning center hosts a museum, a library and a convention room. Since the operations building consists of a newsroom, broadcasting studios, and a control room, and the service building and parking area require higher level of privacy, the two buildings are located at the deep end of the property.

The courtyard functions as a meeting point with circulation designed so visitors can enter the area before scattering in the various directions of each building. Having an open space also enables the buildings to fully embrace natural light, which helps to reduce the use of electricity during the day. The green area is aesthetically pleasing and provides the entire area with ambience and shade. This area is considered the heart of the project, interconnecting the buildings with its presence.

The buildings are formed along an imaginary axis based on the shape of the land. This formation represents architectural motion and the notion of progressiveness at once. Stylistically the architecture is designed to be unified, "We think of this place as a station, which also refers to an assembly, a hub. That is what this place really is, it is a media station. The image of a station is basically a big building with a factory-like structure, and this place is a factory that basically produces media," explained Khodilokrat. To complement the structure with an industrial, modern and international vibe, the design team intentionally reveals the material textures such as mirror, aluminum, steel and exposed concrete, to reflect the concept of a quality media organization.

In addition to their global and elegant vision, the architects embody the interaction between the organization and people, which results in a humble architectural creation. The architecture represents the image of a media institution that is welcoming and less intimidating than most office buildings. "Several spaces are designed to answer actual public use. Visitors can walk in here and sit in front of the building without having to stand awkwardly or sit at the back like they have to when they enter most office buildings," says Khodilokrat.

The important aspect the architects have consistently emphasized is how the new headquarters aims not to be just another office building of a television station, but a social space accessible to everyone, in other words, another key in the mechanism to move society forward. ■

